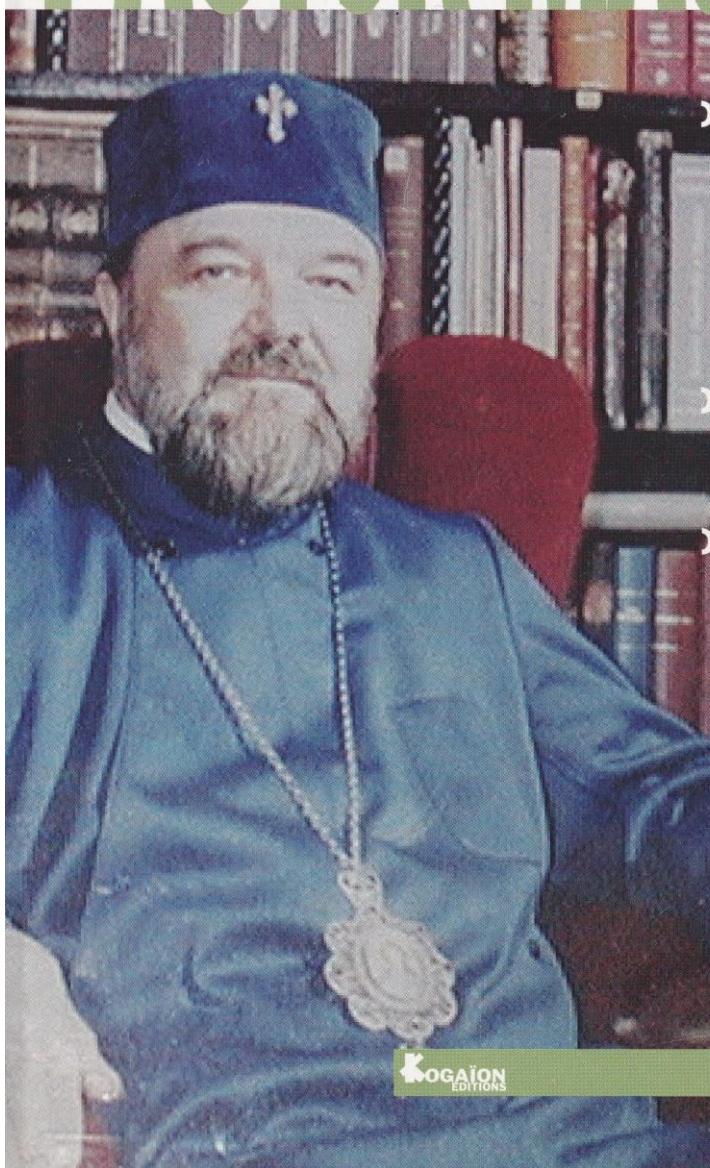

ARTUR SILVESTR

PASTOR MAGNUS

ANTONIE PLĂMĂDEALĂ

Restituirea arhivelor ignorate
Archives ignorées
Pages from ignored archives
Seiten aus einem unbekannten archiv
Страницы из зачытого архива

KOGAION
EDITIONS

MODELUL ȘI MEMORIA

Opera lui Antonie Plămădeală (1926-2005), Mitropolit al Transilvaniei și Învățător al românilor, rămâne între cele mai de seamă ce a putut să ne dea **literatura sublunară a marilor povătuiri**, ce începe demult și nu se termină decât odată cu cea din urmă vorba pronunțată în românește. Căci la el ideea însăși de a exista s-a tradus în ireductibila realitate a Tradiției, acolo unde esențiale sunt Modelul și Memoria. Acestea se orânduiesc și se combină strălucit.

Nicăieri, la noi, nu s-a mai exprimat cu atâtă directețe, în felul unui program senin și în formula unei directive organice necontestabile, acest "tipar modelator" ce ilustrează, la drept vorbind, specificul în componența lui metafizica: *"Apelul la exemple, la parbole și la apostegme locale, e menit să sugereze pe de o parte vitalitatea spiritualității ortodoxe românești, pe de alta să opereze prin modele. Spiritualitatea ortodoxă este, în general, nu o tehnică, nici o filozofie, ci o spiritualitate a modelelor realizate. Modelele țin aici loc de Regule. Ele sunt tradiție vie, veche și nouă, adaptată, contemporaneizată. Desigur, la noi duhovnicii au fost astfel de modele, dar nu numai ei, cei mari. Mai mari au fost cei ce au știut să se facă mici, prin smerenie, atâtia anonimi care au lăsat în urma lor doar un nume și o singură faptă, dar faptă-model"*. Acestea nu sunt cuvintele unui prelat ci ale unui Învățător care ar fi putut să fie un șaman arhaic, un voievod medieval sau un filosof de ieri și de azi, fiind, în orice caz, o concluzie de exponent căci Antonie Plămădeală a fost cel mai "bisericesc" dintre scriitorii români și cel mai scriitor dintre oamenii Bisericii. Cu el, **cele două literaturi** ce trăiseră în lumi paralele, desfăcându-se heterodoxia seculară de misterul religios, se reunesc în sfârșit, într-o sinteză strălucită de unde, mâine, va ieși, fără nici o înndoială, **soluția noastră universală și profetică**. Căci, deopotrivă cu Modelul, esențială în opera lui Antonie Plămădeală rămâne Memoria. Rând pe rând, apar în ace-

te pagini de o uimitoare intuiție de solomonar ce găsește ca într-o vrajă izvoarele esențiale, chipuri și semne ce ne aduc peste timp și ni se arată ca fiind noduri în marile năvoadă care fac întregul nostru constitutiv să existe. Pe mulți i-a găsit prin Tradiție dar pe și mai mulți îl aflase prin "potrivirea" magică, ce nu se va putea explica altfel decât printr-o voință ce depășește înțelegerea comună. Unii dintre cei extrași din uitare par a fi venit către el ca printr-o chemare ritualică ori ca printr-o invocare de cuvinte ce fac lumea să capete alte dimensiuni. Astfel se făc ură marile cărți unde toate acestea se împletește într-un fel de Predanie care se va organiza episodic, putându-se contempla, în impunătoarea ei lectie memorabilă, abia prin alăturarea tuturor părților împărtășiate. *"Biserica slujitoare"*, *"Dascăli de cuget și simțire românească"*, *"Spiritualitate și istorie"*, *"Calendar de înimă românească"*, *"Cuvinte la Zile Mari"*, *"Tradiție și libertate în spiritualitatea ortodoxă"*, *"Rugul Aprins"* sunt nu doar documente de creație și de povătuire ci și impresionante cărți de îndrumare, a căror însemnatate se va vedea cu timpul și va crește cu cât vremurile vor fi mai nedeslușite. Prezența lui în istoria românească se va înțelege, deopotrivă, odată cu întărirea Timpului Rău și indistinct, ca un model ce va deveni necesar căci i se potrivește Căii grele ce o vom urma. Într-un anume fel, aceasta recapitulează "modele si exemple" cu caracter emblematic. El avea intuiția și erudiția lui Nicolae Iorga, cel ce deschise drumul Școlii istoriografice de la "Annales", ținuta senină și profetica a lui Vasile Pârvan, care a reconstituit *"Getica"*, ușurința de a formula memorabil a lui G. Călinescu și marele proiect interminabil al enciclopedistului B.P. Hașdeu. Venise din Basarabia, adică dintr-o Românie aproape biblică, ieșind din acea istorie paralelă ca un fiu de țărani, fiindcă, în felul lui, și el era un "crăișor", adică un voievod ocult și un îndreptător de oameni și de mulțimi pe al căror cer sufletesc Fapta ce ne lasă va rămâne cu fixitatea constelațiilor intangibile.